

gemeente VOORSCHOTEN

Afvalbeleidsplan Voorschoten 2016-2020

“De hoeveelheid restafval beperken door preventie en efficiënte inzameling van grondstoffen”

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Terugblik op de beleidsperiode 2010-2014	4
3. Ontwikkelingen	7
4. Onze visie op het afvalbeleid voor de toekomst	9
5. Maatregelen per afvalstroom	11
6. Communicatie	16
7. De zwerfafval en afvalcoach	22
8. Toezicht en handhaving	24
9. Monitoring en evaluatie	26
10. Financiering van de ambities in dit afvalbeleidsplan	27

1 Inleiding

Afval is een dynamisch product geworden. Waar het in de vorige decennia nog voornamelijk werd gezien als een afvalstof waarvan men zich moest ontdoen, wordt tegenwoordig afval de term "het nieuwe goud" toegedicht. Wat is er veranderd? Door de toenemende vraag en de afnemende beschikbaarheid aan grondstoffen wordt het economisch rendabeler om uit afval grondstoffen te winnen voor nieuwe toepassingen. Naast een economische noodzaak kan afvalscheiding ook bijdragen aan het sluiten van productie- en consumptieketens, wordt verspilling van grondstoffen tegengegaan en levert het een vermindering van de CO2 uitstoot op.

Voor u ligt het afvalbeleidsplan voor de periode 2016 – 2020. Het is het sluitstuk van een boeiend proces met de raad waarin we opeenvolgend een afvalvisie, een rapport met afvalinzameling scenario's en een businesscase hebben opgesteld.

Het plan vertelt u op welke wijze de gemeente Voorschoten beleidsmatig een antwoord geeft om de transitie van afval naar grondstof te realiseren. De rijksoverheid heeft de ambitie dat in 2030 alleen grondstoffen worden ingezameld met als tussenstap 75% in 2020. Ambities en doelstellingen hiervoor zijn opgenomen in het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof (VANG), ontwikkeld door het ministerie van Infrastructuur en Milieu in samenwerking met VNG en de NVRD. Het VANG programma is onderdeel van het streven een circulaire economie te realiseren. De raad van Voorschoten heeft daarom op 6 februari 2014 de afvalvisie vastgesteld. Daarin wordt onder andere aangegeven dat in 2030 alleen grondstoffen worden ingezameld en dat het scheidingspercentage in 2018 als tussenstap moet zijn toegenomen tot 65% met als uiteindelijk doel 75% in 2020. Dat zal een hele opgave zijn, omdat dat we op dit moment op een scheidingspercentage zitten van 55%.

Op 9 juli 2015 heeft de raad zich uitgesproken over het vervolgrapport "Scenario's voor afvalinzameling". In dat rapport zijn negen afvalinzamelingstechnieken uitgewerkt op onder andere het te bereiken afvalscheidingspercentage, het terugverdieneffect en de totale kosten van invoering. De raad heeft toen gekozen voor scenario 1: optimalisatie van de huidige inzamelstructuur met specifieke aandacht voor de afvalinzameling bij de hoogbouw en aandacht voor communicatie en educatie. Deze uitwerking van scenario 1 met een concreet maatregelenpakket en een kosten/baten analyse heeft plaatsgehad in de zogenaamde businesscase en is op 28 april 2016 in de raad behandeld en met instemming ontvangen.

Nu overeenstemming over de "nieuwe" afvalinzamelingssystematiek is bereikt, kan het afvalbeleidsplan Voorschoten aan u worden aangeboden. Als we meer met grondstoffen gaan doen zal er minder restafval ontstaan en kan er een substantiële bijdrage worden geleverd aan de verduurzaming van de afvalketen.

2 Terugblik op de beleidsperiode 2010-2014

In het beleidsplan afvalinzameling gemeente Voorschoten 2010-2014 zijn negen thema's geformuleerd. Veel van deze thema's zijn gerealiseerd of inmiddels een ver gevorderd stadium van uitvoering. Hieronder worden de negen thema's nog eens weergegeven en het stadium van realisatie.

1. Realiseren van een afvalbrengstation: in samenwerking met Wassenaar of zelfstandig.

Dit thema is nog niet gerealiseerd, maar ook niet van de agenda. In het coalitieakkoord van de gemeente Voorschoten is aangegeven dat men de mogelijkheden wil onderzoeken om samen met de gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg een gezamenlijk afvalbrengstation te realiseren. In 2016 hebben de gemeenten Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg en Avalex de handen ineen geslagen om een duurzaamheidscentrum te ontwikkelen inclusief een afvalbrengstation. Zie hoofdstuk 5 voor een nadere toelichting op dit initiatief.

2. Inzameling rest- en gft-afval bij laagbouwaansluitingen: voortzetting van de inzameling met minicontainers, inclusief vervanging van de economisch afgeschreven minicontainers. Geen invoering van een containermanagementsysteem.

Dit thema is geheel gerealiseerd in de beleidsperiode 2010-2014.

3. Inzameling rest- en gft-afval bij hoogbouwaansluitingen: het toepassen van ondergrondse containers voor restafval plus gft-afval. De gescheiden inzameling van gft-afval wordt voor de hoogbouwaansluitingen stopgezet.

Er is een begin gemaakt met de transitie van bovengrondse containers voor restafval naar ondergronds. Dit is alleen toegepast in wijken die werden heringericht en bij nieuwbouw projecten. De vervanging van de overige containers is rond 2015 op on hold gezet in afwachting van het nieuwe op te stellen afvalbeleidsplan. Er zijn nu 6 ondergrondse containers geplaatst. Het ondergronds brengen van de containers heeft een positief effect gehad op de omgeving omdat er weinig tot geen afval meer naast of op de containers wordt geplaatst. Daarnaast kunnen deze containers dankzij de toegangscontrole alleen door de bewoners worden gebruikt.

4. Inzameling oud papier en karton: het optimaliseren van de huidige situatie, waarbij op aanvraag een papiercontainer wordt verstrekt, in combinatie met een communicatiecampagne om het belang van de gescheiden inzameling te benadrukken.

Dit thema is geheel gerealiseerd in de beleidsperiode 2010-2014. De communicatiecampagne is helaas door noodzakelijke bezuinigingen niet uitgevoerd.

5. Inzameling kunststofverpakkingsafval: een brengsysteem met containers op strategische plekken zoals winkelcentra.

De inzameling van kunststof heeft sinds 2010 een gestage groei door gemaakt van bijna 130%. In tabel 1 is de groene lijn de kunststof fractie.

Tabel 1: Ingezameld glas, papier en kunststof in de periode 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
glas	666.000	698.000	711.000	670.250	659.000	591.148
papier	1.089.000	1.119.000	1.153.000	1.027.460	1.021.880	1.293.030
kunststof	76.000	110.000	117.000	119.140	133.520	174.340
stijging tov vorig jaren		2011	2012	2013	2014	2015
glas		4,80%	1,86%	-5,73%	-1,68%	-10,30%
papier		2,75%	3,04%	-10,89%	-0,54%	26,53%
kunststof		44,74%	6,36%	1,83%	12,07%	30,57%
stijging tot peiljaar 2010						
glas		4,80%	6,76%	0,64%	-1,05%	-11,24%
papier		2,75%	5,88%	-5,65%	-6,16%	18,74%
kunststof		44,74%	53,95%	56,76%	75,68%	129,39%

6. *Monitoring en registratie: afspraken tussen team Vergunningverlening Toezicht en Handhaving en Omgevingsbeheer over de monitoring, registratie en het kosten-batenoverzicht van de afvalstromen papier en textiel.*

Door bezuinigingstaakstellingen is gedurende de looptijd van het afvalbeleidsplan geen aandacht besteed aan monitoring en registratie. Er zijn in deze periode ook geen investeringen gedaan in software dat betrekking heeft op monitoring en registratie. De baten en lasten van de afvalstromen papier en textiel zijn wel geregistreerd.

7. *Analyseren van de afvalstoffenheffing: naar een meer bedrijfsmatige benadering, standaardisering, 100% kostendekkend. Streven naar een gelijkblijvende of dalende afvalstoffenheffing.*

Dit thema is geheel gerealiseerd in de beleidsperiode 2010-2014.

8. *Communicatie: opstellen communicatieplan met verdere uitwerking in jaarplannen.*

Het communicatieplan is opgesteld. Door de financiële crisis van 2008 en daarna heeft de gemeente een brede bezuinigingsoperatie doorgevoerd en is het budget voor afvalcommunicatie fors naar beneden bijgesteld, waardoor de uitvoering van het communicatieplan niet kon doorgaan.

9. *Handhaving: met Wassenaar onderzoeken of eigen BOA's voor beide gemeenten kunnen worden ingezet.*

Voorschoten heeft sinds 2012 samen met Wassenaar eigen BOA's. De bedoeling was dat die onder andere toe zien op een ordentelijke openbare ruimte zonder afvaldumpingen, bijplaatsingen bij containers en zwerfafval. In de praktijk blijkt dat handhaving op dit onderwerp niet of nauwelijks plaatsvindt omdat de BOA's breed ingezet worden (parkeren, honden, e.d.). Ook het ontbreken van een sanctiestrategie is door de BOA's als reden opgegeven dat afvalhandhaving niet of nauwelijks van de grond is gekomen.

3 Ontwikkelingen

Ten opzichte van de beleidsperiode 2010-2014 is er enorm veel veranderd. Het betreffen veranderingen in de wijze waarop we naar het product afval kijken, maar ook op economisch en maatschappelijk vlak zijn er nieuwe ontwikkelingen.

3.1 (Inter)nationale veranderingen in het afval

- Ambities richting duurzaam afvalbeheer nemen toe: afvalbeheer wordt veel meer dan voorheen gekoppeld aan duurzaamheid en milieu. Door bevolkingsgroei en toenemende consumptie zal de vraag naar grondstoffen toenemen. Om die reden heeft de rijksoverheid de ambitie dat in 2030 alleen grondstoffen worden ingezameld met als tussenstap 75% in 2020. Door gebruik te maken van grondstoffen die uit de afval zijn opgewekt kan ook in de toekomst de consumptiebehoefte worden bevredigd op een meer duurzame wijze.
- Gescheiden inzameling drankenkartons: vanaf 1 januari 2015 bestaat de mogelijkheid dat gemeenten drankenkartons en eventueel ook blik gaan inzamelen tegen een bepaalde vergoeding. In de praktijk wordt deze fractie in combinatie met het plastic verpakkingsafval ingezameld.
- Scheidingssystemen afval in de keuken: Steeds meer bedrijven gaan nadruk leggen op het ontwikkelen van inzamelingssystemen voor zelfs de kleinste hoeveelheden in de keuken. Ook onder invloed van acties als 100-100-100 ontstaat er een nieuwe dynamiek in het zoeken naar oplossingen om afvalscheiding in huis te perfectioneren.

3.2 Lokale ontwikkelingen

- Belasting op restafval: Op 1 januari 2015 is een afvalstoffenbelasting ingevoerd op restafval van 13 euro per ton afval. Jaarlijks vindt hier een indexering op plaats waardoor het restafval steeds duurder wordt. Deze afvalstoffenbelasting geldt voor het storten en verbranden van restafval. De doelstelling van het ministerie van Infrastructuur en Milieu is om binnen tien jaar de hoeveelheid huishoudelijk- en bedrijfsmatig afval dat verbrand of gestort wordt te halveren. Hierdoor wordt zoveel mogelijk voorkomen dat recyclebare grondstoffen verloren gaan.
- Veranderende bevolkingssamenstelling: De bevolking van Voorschoten zal de komende jaren nog licht toenemen tot ongeveer 26.000 inwoners om vervolgens ongeveer stabiel te blijven. De samenstelling en leeftijdsopbouw van de bevolking veranderen wel:

a) Vergrijzing

Landelijk stijgt het aandeel ouderen sterk en Voorschoten zal nog iets sneller vergrijzen dan de omliggende gemeenten, omdat Voorschoten een aantrekkelijke woongemeente is voor senioren en het voor jongeren door hoge huizenprijzen en lange wachtlijsten voor huren moeilijk is om een woning in Voorschoten te krijgen. Over 25 jaar zal iets meer dan een kwart van de bevolking 65 jaar of ouder zijn (bron: nationaalkompas.nl). Daardoor zijn ouderen een steeds belangrijker wordende aandachtsgroep in het afvalvraagstuk.

b) Multiculturele verschillen

Door de percentuele toename van nieuwe bewoners, - dat kunnen inwoners uit andere dorpen of steden zijn, maar ook uit andere landen-, zullen accentverschillen nodig zijn in de wijze waarop deze doelgroepen benaderd worden. Taal en culturele afkomst bepalen in hoge mate of een doelgroep benaderbaar is en hoe de doelgroep in houding en gedrag (bij)gestuurd moet worden om het gewenste gedrag te vertonen.

c) Expats

In de gemeente Voorschoten wonen relatief veel expats. Dit is een heel specifieke doelgroep die in haar benadering een heel eigen aanpak vraagt om te bereiken. Het is ook een doelgroep die slechts voor een bepaalde periode woonachtig is in het dorp en daardoor minder hechting heeft met de uitdagingen waarvoor het dorp staat.

- Digitalisering en social; media: De digitale infrastructuur bepaalt in steeds grotere mate ons leven. Door slim en effectief gebruik te maken van nieuwe technologieën kunnen doelgroepen makkelijker relevante informatie tot zich krijgen en ontstaat er ook meer ruimte voor maatwerk. Doordat consumenten continu online actief zijn ontstaat het verwachtingspatroon dat bedrijven en overheden ook 24/7 beschikbaar zijn met informatie. De gemeente kan daar op inspelen om haar doelstellingen gerealiseerd te krijgen.

4 Onze visie op het afvalbeleid van de toekomst

Een afvalbeleidsplan is niet verplicht maar de enorme uitdagingen waar we vandaag de dag voor staan met het afvalvraagstuk, vraagt om een integrale aanpak hoe Voorschoten het afvalbeleid de komende jaren wil uitrollen. De opgave daarbij is om de ambities van VANG 2020 te implementeren naar de Voorschotense situatie en tegelijkertijd oog te houden voor de beheersbaarheid van de kosten die met deze omslag gemoeid zijn. Een duurzame en financieel verantwoorde transformatie van de wijze waarop we in de toekomst met ons afval omgaan draagt bij aan een kwalitatief goed woon- en leefklimaat voor de inwoners van Voorschoten.

4.1 Afvalvisie

Op 6 februari 2014 heeft de Raad van Voorschoten de volgende kaders vastgesteld zoals verwoord in de afvalvisie 2013-2030;

- a) In 2030 worden in Voorschoten alleen grondstoffen ingezameld. De Voorschotense samenleving weet afval op waarde te schatten en levert een positieve bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van het dorp. Samen met partners en inwoners is een optimale vorm van grondstoffenbeheer gerealiseerd, waarbij ingespeeld is op innovatieve ontwikkelingen. Hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende bebouwingstypologieën zoals laagbouw en hoogbouw. Er worden specifieke oplossingen gezocht die passen bij de verschillende typologieën. Voorschoten is hiermee een opgeruimd en leefbaar dorp!;
-
- b) Doelstelling voor 2018 is om het scheidingspercentage naar 65% te brengen. In Voorschoten ligt het huidige scheidingspercentage van ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen rond de 55% (inclusief afvalbrengstation). In de brief "Meer waarde uit afval" van staatssecretaris Atsma wordt aangegeven dat in 2015 het scheidingspercentage op 60-65% moet liggen. Om dit scheidingspercentage te halen zijn er wijzigingen in het afvalbeleid nodig en het doorvoeren van wijzigingen kost tijd en geld. Daarom is als tussenstap naar het toekomstbeeld in 2030 gesteld dat Voorschoten in 2018 een scheidingspercentage van 65% wil halen.
- c) De afvalvisie geeft verder de volgende uitgangspunten mee:
- ✓ Optimaal rekening houden met de voorkeursvolgorde van afvalbeheer, zoals benoemd in artikel 10.4 van de wet Milieubeheer: preventie, hergebruik, recycling, nuttige energie, verbranden, storten (Ladder van Lansink);
 - ✓ Betrek duurzaamheid in het beleid;
 - ✓ Betrek social return bij de inzameling, bij inkoop- en aanbestedingsbeleid en bij op afvalbeheer gerichte organisaties;
 - ✓ Toets het nieuw vorm te geven afvalbeleid aan de prestatiegebieden milieu, kosten en service; de afvaldriehoek;
 - ✓ Betrek in een vroeg stadium van beleidsvorming de inwoners van Voorschoten bij de plannen.

4.2 Van een scenario analyse van afvalinzamelingsystemen naar een business case

Op 9 juli 2015 heeft de Raad van Voorschoten het rapport "Scenario's voor afvalinzameling" behandeld. De raad heeft gekozen voor de optimalisatie van de huidige inzamelingsstructuur in combinatie met nascheiding en met specifieke aandacht voor de hoogbouw en intensivering van de kunststofinzameling. Dit scenario is door de afdeling Omgevingsbeheer uitgewerkt in een business case. Deze business case heeft alleen betrekking op de inzameling van het fijn huishoudelijk afval. In dit afvalbeleidsplan is flankerend beleid voor dit specifieke scenario opgenomen geformuleerd.

4.3 De speerpunten uit de afvalvisie, scenario analyse en business case samengevat

- Ambitie in 2018: 65% afvalscheiding
- Ambitie in 2020: 75% afvalscheiding
- Ambitie in 2030: 100% afvalscheiding
- Accent op Preventie en bronscheiding van afval
- Veel aandacht voor communicatie richting inwoners en het economisch overleg
Voorschoten met betrekking tot de middenstand
- Hoogbouw krijgt evenveel aandacht als laagbouw
- Intensivering aandacht voor kunststofinzameling
- Tijdens looptijd afvalbeleidsplan 2016-2020 aanvullende mogelijkheden nascheiding van restafval onderzoeken
- Inbrengen milieu- en duurzaamheidseisen bij aanbestedingen verwerkers van afval
- Tussentijdse evaluatie voortgang implementatie afvalbeleidsplan 2016-2020

4.4 Ambities afvalbeleidsplan 2016-2020: een eerste stap naar betere afvalscheiding

Het optimaliseren van de huidige inzamelstructuur zorgt ervoor dat de eerste stappen worden gezet naar een betere bronscheiding. Uitvoering van het maatregelenpakket maakt Voorschoten gereed om in 2020 een echte trendbreuk te realiseren. Die trendbreuk bestaat dan uit het verminderen van de service voor restafval en het eventueel belasten van restafval. Het uitvoeren van het maatregelenpakket leidt tot een verdichting van de inzamelvoorzieningen voor de grondstoffen en de communicatiecampagne moet leiden tot een verdieping van het bewustzijn dat afvalscheiding nut heeft voor het milieu en onze portemonnee.

5 Maatregelen per afvalstroom

In de business case fijn huishoudelijk afval is scenario 1 "Optimalisatie van de huidige inzamelstructuur" uitgewerkt. Voor zowel laag- als hoogbouw is in dat rapport voor de volgende stromen uiteengezet hoe en met welke middelen wordt ingezameld:

- Groente-, fruit- en tuinafval;
- Plastic;
- Drankenkartons;
- Glas;
- Textiel;
- Papier.

Per stroom wordt beknopt weergegeven welke maatregelen zijn voorgesteld. De totale stroom aan afvalstoffen omvat meer dan de hierboven genoemde. Te denken valt aan luiers- en incontinentiemateriaal, grof vuil en bouw- en sloofafval. Ook wordt er oud papier ingezameld door verenigingen en andere instellingen. Deze stromen komen onderstaand ook aan bod.

5.1 Restafval

Voor de stroom restafval worden vier maatregelen genomen:

1. Vervangen en chippen restafval minicontainers;
2. Vervangen bovengrondse containers restafval door ondergrondse containers;
3. Vervangen inpandige containers restafval door ondergrondse containers;
4. Ondergrondse containers restafval voorzien van toegangsregulering.

Het serviceniveau voor de inwoners blijft in principe hetzelfde. Voordeel is dat door toegangsregulering van de ondergrondse containers, alleen de bewoners die een pasje hebben, gebruik kunnen maken van deze containers. Oneigenlijk gebruik wordt daarmee voorkomen. Door het chippen van de containers (containerbeheer) kan het gebruik van meerdere restafvalcontainers voorkomen of beperkt worden. Doordat de behoefte aan goed scheiden toenemen en de hoeveelheid restafval verminderen.

5.2 Groente-, fruit- en tuinafval

Voor de stroom groente-, fruit en tuinafval worden drie maatregelen genomen:

1. Vervangen en chippen gft-minicontainers;
2. Vervangen gft-verzamelcontainers bij hoogbouw door containers in een zuil ;
3. Gft-zuil voorzien van toegangsregulering.

Het serviceniveau voor de laagbouw blijft hetzelfde. Voor de hoogbouw verandert er wezenlijk iets. Tot op heden worden de collectors voor gft-afval bij hoogbouw voor meer doeleinden gebruikt dan alleen gft. Door vervuiling wordt het gft-afval regelmatig afgekeurd en wordt het als restafval verwerkt. Door de containers in een afsluitbare zuil te plaatsen, die met dezelfde pas als voor de ondergrondse restafvalcontainer geopend kan worden, wordt oneigenlijk gebruik voorkomen.

5.3 Plastic en drankenkartons

Voor de stroom plastic en drankenkartons worden twee maatregelen genomen:

1. Meer verzamelcontainers voor plastic (en drankenkartons);
2. Drankenkartons combineren met plastic verpakkingsafval.

Het aantal containers voor een plastic inzameling wordt op een gelijk niveau gebracht als het aantal glascontainers en komen op dezelfde locaties als het glas te staan. Nieuw is dat ook drankenkartons gedeponneerd mogen worden in de plastic containers. Drankenkartons zijn verpakkingen van dranken en voedingsmiddelen die bestaan uit een laminaat van karton, plastic en aluminium. Het gescheiden verzamelen van drankenkartons stelt de inwoners in de gelegenheid nog meer afval gescheiden aan te kunnen bieden. Door drankenkartons te combineren met plastic verpakkingsafval, ontstaat één nieuwe afvalstroom. Voor huishoudens die plastic scheiden, vergt het gescheiden gaan houden van drankenkartons daardoor geen extra belasting in de 'keukenlogistiek'.

5.3.1. Plastic verpakkingsafval niet combineren met blik

Een aantal Nederlandse gemeenten combineren ook de inzameling van blik met kunststofverpakkingsafval. Samen met drankenkartons wordt deze gecombineerde afvalstroom pmd genoemd. Dit staat voor plastic, metaal (blik) en drankenkartons. Omdat het Afvalfonds voor blik geen vergoeding uitkeert, resteren de vermeden verwerkingskosten van restafval en de opbrengst uit vermarkten. De huidige marktprijs is te laag om de inzameling en post-collection te financieren, waardoor het gescheiden inzamelen van blik dus tot hogere kosten leidt. Vanuit financiële overweging wordt blik in Voorschoten daarom vooralsnog niet gescheiden ingezameld. Vanuit milieuoogpunt is de meerwaarde van gescheiden inzameling van blik beperkt. Blik kan namelijk na verbranding goed uit het bodemas worden teruggewonnen. Om een efficiënte inzameling voor de inwoners te vergemakkelijken zullen gratis plastic zakken worden aangeboden. Het maximale volume van de plastic zakken wordt aangepast op de inwerpopening van de containers.

5.4 Glas

Glas wordt gebruikelijk via verzamelcontainers ingezameld. In Voorschoten is daarvoor een groot aantal containers, goed verspreid in de gemeente geplaatst. De hoeveelheid ingezameld glas is hoog in vergelijking tot andere gemeenten. Door het grote aantal, hoeft het merendeel van de containers slechts eens per twee á drie weken geleegd te worden. Verdere uitbreiding of spreiding van de verzamelcontainers zal naar verwachting niet leiden tot meer gescheiden ingezameld glas. Voor het inzamelen van deze afvalstroom zijn om die reden geen veranderingen nodig.

5.5 Textiel

Verspreid over de gemeente, staan acht verzamelcontainers voor textiel. Deze containers worden wekelijks geleegd door een derde partij. Via daartoe verleende vergunningen zamelen verschillende organisaties periodiek textiel aan huis in. De beschikbaarheid van textiel voor inzameling wordt beïnvloed door onder andere economische ontwikkelingen (hoe snel danken mensen hun kleding en schoeisel af) en charitatieve initiatieven (hoeveel kleding wordt er aan goede doelen acties gegeven). Daarnaast spelen ook kringloopwinkels een rol in de textielketen. Omdat de gemeentelijk rol in de textielinzameling beperkt is, wordt het aantal verzamelcontainers voor textiel niet uitgebreid. Het gemeentelijk textiel beleid zal vooral gericht zijn op communicatie, waarin gewezen wordt op de externe mogelijkheden om textiel een tweede leven te geven. Indien daar aanleiding toe is, wordt het vergunningsbeleid voor textielinzameling aangepast om externe partijen in de gelegenheid te stellen meer textiel in te kunnen zamelen.

5.6 Papier

Voor de stroom papier worden drie maatregelen genomen:

1. Meer verzamelcontainers voor papier;
2. Inzameling papier aan huis eens per twee weken;
3. Gratis beschikbaar stellen van een minicontainer voor papier.

Het aantal papiercontainers wordt op een gelijk niveau gebracht als het aantal glascontainers en komen op dezelfde locaties als het glas te staan. De huis aan huis inzameling gaat van één keer per vier weken naar eens per twee weken. In combinatie met het gratis verstrekken van een aparte minicontainer voor papier zal dit tot een stijging van het aantal kilogram ingezameld papier leiden. Hoe groot deze stijging zal zijn, is afhankelijk van hoe veel huishoudens een papiercontainer gaan gebruiken, of dit huishoudens zijn die al papier via de restafvalcontainer aanboden en of er daardoor minder papier via verzamelcontainers wordt aangeboden (verschuiving van een deel van het papieraanbod).

5.7 Luier en incontinentiemateriaal

Een stroom die de laatste tijd vaker in het nieuws komt is de inzameling van luiers. Een aantal gemeenten experimenteert met deze stroom die bestaat uit luiers, incontinentiemateriaal, Nappy Wrappers en billendoekjes.

Aan de raad is bij de behandeling van de businesscase op 28 april 2016 toegezegd dat Voorschoten onderzoekt hoe met deze stroom omgegaan moet worden. De inzameling en verwerking van deze stroom kent op dit moment nog knelpunten. Zo kan het luierafval kan op dit moment niet optimaal

gerecycled worden en voor de recycling is een vergistingsinstallatie nodig (Voorschoten heeft een contract voor het composteren van GFT en niet voor het vergisten ervan). Daarnaast zijn de kosten voor de aparte luierinzameling erg hoog en betaalt elke inwoner van de gemeente via de afvalstoffenheffing mee aan de kosten voor het ophalen van deze stroom.

5.8 Inzamelen oud papier door verenigingen en andere instellingen

Op 1 juli 2004 heeft de gemeenteraad van Voorschoten besloten de subsidieregeling (Subsidieverordening oud papier 1994) voor scholen, verenigingen en instellingen te handhaven. Deze subsidie regeling was destijds in het leven geroepen ter stimulering van de oud papierinzameling om het resultaat van de gescheiden inzameling van papier en karton te verbeteren.

Er wordt voor elk ingezamelde kilo papier en karton een garantiEVERGOEDING uitgekeerd. In 2004 was dit bedrag vastgesteld op € 0,02 per kilo. In de loop der jaren is dit bedrag verhoogd naar € 0,03 per kilo.

5.8.1 Huidige situatie oud papierregeling continueren

Er zijn nog een aantal verenigingen van eigenaren (VVE) en scholen die regelmatig oud papier en karton verzamelen en gebruik maken van de subsidieregeling voor oud papier en karton. In 2015 is ongeveer 1000 ton aan oud papier en karton verzameld door de verenigingen en stichtingen. De uitgekeerde vergoeding was voor 2015 in totaal € 3000,-

Er is jaarlijks een subsidie bedrag van € 10.000,- beschikbaar. Het blijkt dat dit bedrag afgelopen jaren ruim voldoende geweest om de aanvragen voor de vergoeding ervan uit te kunnen keren. De subsidie regeling in de huidige vorm kan blijven bestaan. Bij de tussentijdse evaluatie van het afvalbeleidsplan in 2018 zal opnieuw bekeken worden of het nodig is de subsidieregeling aan te passen.

5.9 Naar een nieuw duurzaamheidscentrum

Het afvalbrengstation op de locatie Hogeboomseweg in Wassenaar (exploitant is Avalex) is om diverse redenen niet toekomstbestendig en zal op termijn moeten sluiten. Voorschoten heeft op dit moment geen alternatief voor haar inwoners. Ook Leidschendam-Voorburg moet op zoek naar een andere locatie. De gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar en Avalex onderzoeken nu de mogelijkheden van een gezamenlijk duurzaamheidscentrum. Avalex is hierbij betrokken omdat zij nu voor alle drie de gemeenten het afvalbrengstation exploiteert. In een notitie heeft Avalex haar visie op een gezamenlijk duurzaamheidscentrum geformuleerd en deze in de drie raden gepresenteerd. Voor het afvalbeleid is het voordeel van een gezamenlijk duurzaamheidscentrum de maatschappelijk meerwaarde die gerealiseerd kan worden op het snijvlak van grondstof, werkgelegenheid, product-hergebruik en duurzaamheid. Door samen te werken is er meer slagkracht, efficiency en doelmatigheid in het realiseren van een toekomstbestendig en uitnodigend grondstoffenservicecenter en dat bij voorkeur CO2 neutraal.

Hoe ziet zo'n brengstation van de toekomst er uit? Op 19 mei 2016 heeft Avalex in de commissie WRG haar visie beelden uiteengezet. Onderstaande tekst komt uit de notitie Duurzaamheidscentrum:

"Het brengstation van de toekomst is een Duurzaamheidscentrum dat een vanzelfsprekende plaats heeft in de samenleving. Waar inwoners graag naar toe gaan, waar zij geïnspireerd worden om er op een duurzame wijze om te gaan met grondstoffen, goederen en met elkaar. Zij weten dat er op een verantwoorde wijze wordt omgegaan met hun afgedankte goederen en met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het "Repaircafe" waar kringloopgoederen worden ingenomen, gesorteerd en gerepareerd is hier een concrete invulling van. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen hier waardevolle kennis en ervaring opdoen die hen verder helpt deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.

Levensduurverlenging van producten en intensief gebruik wordt gestimuleerd. We spelen onder andere in op de tendens om goederen te delen in plaats van te bezitten. Zo ook het hergebruik van materialen. Het sorteercentrum voor bouwmaterialen is een geliefde plek voor de doe-het-zelver in de omgeving. Grondstoffen worden door inwoners als een waardevol product gezien dat geld kan opleveren in plaats van dat het geld kost. Retoursystemen met een

beloningssystematiek passen in deze context. In de regio staat het Duurzaamheidscentrum bekend als een prettige enbruisende omgeving. Verschillende facetten van duurzaamheid komen hier samen, of het nou op gebied van duurzame energie is of om verwerking van grondstoffen gaat. Windturbines en zonnepanelen maken de locatie zo veel mogelijk energieneutraal terwijl het gebouw een voorbeeld is op het gebied van duurzaamheid. De circulaire economie komt hier daadwerkelijk tot leven. Kinderen en jongeren - en daarom ook scholen - komen hier graag, door de innovatieve en creatieve opzet nodigt het centrum uit tot ontdekken en leren en wakkert het de nieuwsgierigheid aan. In de workshop- en tentoonstellingenruimte kan een ieder naar hartenlust experimenteren en meer te weten komen over de invulling en de samenhang in de circulaire economie. Ook leerwerkplekken maken deel uit van het Duurzaamheidscentrum. Wisselende tentoonstellingen bieden een platform voor lokale kunstenaars die hun creaties willen tonen. De ruime openingstijden passen bij de huidige tijd en spelen in op de behoefte van inwoners in ons gebied”.

De verwachting is dat rond 2019/2020 het duurzaamheidscentrum operationeel kan zijn.

5.10 Definiëring van grof huishoudelijk afval

Grof vuil, ook wel Grof Huishoudelijk Afval genoemd, is huishoudelijk afval dat vrijkomt bij huishoudens maar niet in een vuilniszak of minicontainer past. Voor het begrip, grof vuil is alles dat je bij een verhuizing redelijkerwijs zou kunnen meenemen. Denk hierbij aan een bankstel, een kastje of een wasmand. In verreweg de meeste gemeenten kan de bewoner het grof vuil zélf wegbrengen naar een Afvalbrengstation. In Voorschoten maakt de gemeente hiervoor gebruik van de faciliteiten in Wassenaar. Daarnaast wordt in Voorschoten het grof vuil, op afspraak, ook nog gratis opgehaald. Puin, tegels, een keuken of vloer behoren niet tot het grof vuil maar vallen in de categorie Bouw- en Sloop Afval. Dit wordt sinds mei 2016 niet meer opgehaald en kan alleen tegen betaling worden aangeboden op het afvalbrengstation in Wassenaar.

Grof vuil is een belangrijke fractie. Als we in staat zijn om grof vuil goed te scheiden draagt dat bij aan de afvalscheidingsdoelstellingen.

5.10.1 Ophalen van grof vuil huidige situatie

Het grof vuil wordt in Voorschoten gratis en ongescheiden opgehaald, hiervoor kunnen de inwoners een afspraak maken via het KCC. Tot 2006 werd het grof vuil gescheiden ingezameld naar de soort brandbaar en niet brandbaar. In 2006 is besloten om het grof vuil alleen nog maar met één inzamelvoertuig in te zamelen omdat dit kosten-technisch niet meer rendabel was.

Aan het ophalen en verwerken zijn geen extra kosten verbonden. Daarnaast kan de inwoner gebruik maken van het afval brengstation aan de Hogeboomseweg in Wassenaar. Omdat de ligging van deze faciliteit niet ideaal is laten de meeste inwoners het grof vuil gratis ophalen. Er zit geen limiet op de hoeveelheid en frequentie van aanbieden waardoor Voorschoten een aantrekkingskracht heeft op omliggende gemeenten waar het regime strenger is en of kosten zijn verbonden aan het ophalen van grof vuil.

In de huidige situatie wordt er per week ongeveer 110 adressen bezocht om het grof vuil in te zamelen. Hiervoor wordt nu de inzet van een auto 16 uur met 2 medewerkers verlangd.

5.10.2 Ophalen van grof vuil na realisatie van het duurzaamheidscentrum

Het ophalen van grof vuil is een kostbare zaak. Behalve personele inzet en materieel, kost de verwerking van deze stroom veel meer dan wanneer het afval wordt gescheiden en bijvoorbeeld hout en metalen separaat worden verwerkt. Om die reden moet er een stimulans komen om het grof vuil gratis weg te brengen. Die stimulans is in de eerste plaats een modern gebruikersvriendelijk duurzaamheidscentrum waar inwoners hun grof vuil gescheiden kunnen brengen. De andere stimulans is om een prijskaartje te hangen aan het ophalen van grof vuil. Het op straat aanbieden van grof vuil is en blijft ongewenst maar de inwoner moet de mogelijkheid behouden om het grof vuil betaald op te laten halen. Via de website van de gemeente kan de inwoner een ophaalafpraak maken.

Op het moment dat het duurzaamheidscentrum wordt gerealiseerd zullen nadere regels worden opgesteld voor het aanbieden van grof huisvuil.

5.10.3 Effecten van het nieuwe grof vuil beleid

Naast een ordentelijker verloop van het afhandelen van grof vuil transacties is het de bedoeling dat meer grof vuil bij het duurzaamheidscentrum wordt aangeboden. Het bij het duurzaamheidscentrum aangeboden grof vuil kan ter plekke worden gescheiden.

Bij invoering van dit nieuwe grof huisvuilbeleid is de verwachting dat er nog maar 40 adressen per week bezocht hoeven te worden. Dit levert naar verwachting een besparing op van € 15.000,-. Omdat het duurzaamheidscentrum pas aan het eind van de looptijd van dit plan operationeel zal zijn, zijn de effecten van het dan in te voeren grof vuil beleid nog niet meegenomen in de financiële consequenties.

5.11 Takkenroute

Al vele jaren zamelt de gemeente op de woensdag takken in. Daarvoor wordt een aparte route gereden. Ook de komende jaren zal de gemeente deze gratis service aan haar inwoners aan blijven bieden.

5.12 Prullenbakken met gescheiden compartimenten

Aan de raad is toegezegd om tijdens de beleidsperiode van dit plan te onderzoeken of het haalbaar is om in de openbare ruimte prullenbakken met gescheiden compartimenten te plaatsen. In het kader van het programma VANG Buitenshuis van het ministerie van I&M vinden landelijk diverse pilots plaats. Uiterlijk eind 2017 zal de raad een voorstel ontvangen zodat er nog voldoende tijd is om dit te realiseren binnen de looptijd van het afvalbeleidsplan.

5.13 Kringloopgoederen

De kringloopgoederen worden ingezameld door een derde partij. Op dit moment is dat Kringloop Holland. Kringloop Holland haalt bruikbare goederen en kleding gratis op. Na controle, schoonmaak en eventuele reparatie gaan de spullen naar de kringloopwinkels. De gemeente biedt via dit bedrijf een ophaalservice. Inwoners kunnen zelf ook spullen afgeven in de kringloopwinkels of in het magazijn van de hoofdvestiging aan de Zilverstraat 40 te Den Haag (<http://www.schroeder.nl/>)

De gemeente stimuleert haar inwoners ook om gebruikte goederen aan te bieden aan de zogenaamde weggeefwinkels. Volgens www.weggeefwinkels.nl zijn deze winkels zijn het sociaal cement van een wijk en een winkel waar spullen gratis te verkrijgen zijn. Een wezenskenmerk van een weggeefwinkel is onvoorwaardelijkheid, dat iedereen er welkom is, zowel om spullen te halen als om spullen te brengen, dus zonder dat hier voorwaarden aan worden gesteld.

In de toekomst kan er ook een kringloopfunctie komen in het nog te realiseren duurzaamheidscentrum (zie paragraaf 5.9)

6 Communicatie

6.1 Onze visie op afvalcommunicatie

Individueel afwegingskader

De bereidheid om afval te scheiden en de mate waarin, is gebaseerd op een individuele afweging. Voor velen zullen gemak en moeite hier onderdeel van zijn. Met optimaliseren van de inzamelvoorzieningen verandert het kader waarbinnen deze afweging wordt gemaakt: het wordt makkelijker om bepaalde afvalstromen gescheiden aan te bieden. Doordat het afwegingskader verandert, leiden dergelijke maatregelen automatisch tot meer afvalscheiding, ook als het gebruik ervan vrijblijvend is. Maar ook binnen het nieuwe afwegingskader zullen de meeste inwoners op een punt komen waarop besloten wordt dat het makkelijker is om niet nog meer afval te scheiden. Bijvoorbeeld omdat daarvoor geen ruimte in de keuken is. Vrijblijvende fysieke maatregelen hebben daarmee ieder hun eigen maximale effect. Als het totaal van deze effecten niet leidt tot het realiseren van de doelstelling, moet naar andere mogelijkheden gezocht worden. Binnen de beleidskaders van keuzevrijheid en een beperkt aantal (fysieke) veranderingen, resteert dan communicatie als motivator.

Motivatie

Het afvalbeleid van de meeste gemeenten is hoofdzakelijk gebaseerd op de bereidheid van bewoners om afval gescheiden aan te bieden in verzamelvoorzieningen. De ruime voorzieningen en communicatieve inspanningen moeten hierbij voor voldoende motivatie zorgen. Afgemeten aan de inzamelresultaten, lijkt de maximale motivatie op traditionele wijze inmiddels bereikt te zijn. Mensen zijn voldoende doordrongen van het belang van afvalscheiding, milieubesparing, CO₂ uitstoot, etc. Degene die hier nu niet naar handelen, doen dit uit bewuste keuze of zijn onbereikbaar voor de boodschap zoals die tot nu toe wordt gebracht. Motiverende maatregelen, waarvan communicatie de meest voor de hand liggende is, moeten zich daarom gaan richten op de bezwaren of argumenten van de eerste groep en op het bereiken van de tweede groep. De boodschap moet hiervoor verschuiven van algemeen naar praktisch, gericht op doelgroepen, van grote lijn naar detail. De hiervoor benodigde achtergrondkennis komt uit onderzoeken (bewonersonderzoek, afvalanalyses, etc.), klachten en meldingen en gesprekken met bewoners. Het gaat er daarbij om een beeld te krijgen van lokale omstandigheden, situaties en denkbeelden en daar vervolgens op in te spelen met informatie en voorlichting en dit te gebruiken om een gedragsverandering te bewerkstelligen.

Gedragsverandering

Het gedrag van mensen is grotendeels gewoontebepaald. Zodra iets gewoontegedrag is, worden de handelingen vrijwel zonder bewust nadenken uitgevoerd. Dit geldt ook voor het gedrag met betrekking het weggooiën van afval en dus van afvalscheiding. Om een gedragsverandering te bereiken, moet het oude gedrag eerst geautomatiseerd worden en moet het nieuwe gedrag vervolgens lang genoeg volgehouden worden om geautomatiseerd te raken. Ook wordt steeds duidelijker dat negatieve, afschrikkende en voorschrijvende communicatieboodschappen niet tot de gewenste effecten leiden. Mensen blijken gevoeliger voor de boodschap als deze wordt geformuleerd vanuit een aantoonbaar breed geaccepteerde norm. Vanuit de neuropsychologie is bekend dat subtiele fysieke aanpassingen in de omgeving, het gedrag van mensen kunnen beïnvloeden. Deze nieuwe inzichten op het gebied van overheidscommunicatie en het toenemende aantal reclame, marketing en (neuro)psychologie deskundigen die zich met afvalscheiding bezig houden, bieden nieuwe mogelijkheden om een brede en duurzame gedragsverandering op het gebied van afvalscheiding te bereiken.

Handhaving

In de afvalstoffenverordening is opgenomen op welke wijze bewoners de verschillende afvalstromen gescheiden moeten aanbieden. Dit biedt mogelijkheden om hier ook op te handhaven. Het gaat dan niet om het beboeten van kleine hoeveelheden te scheiden afval in het restafval en beboeten op zich is niet het doel. Het aantreffen van verkeerd (ongescheiden) aangeboden afval is een kans om een dialoog met bewoners te starten en zo kennis en bewustzijn te vergroten. In andere gemeenten is gebleken dat deze directe en individuele benadering bewoners effectief bereikt. Handhaving is daarmee een onderdeel van de communicatiestrategie.

De afvalstoffenverordening zal als daar noodzaak toe is in het eerste kwartaal van 2017 worden aangepast.

6.2 Communicatiestrategie

Uit ervaring en onderzoek blijkt dat communicatie een belangrijk instrument is om het percentage gescheiden ingezameld afval te vergroten. Het is echter al weer enkele jaren geleden dat de gemeente Voorschoten actief over dit onderwerp heeft gecommuniceerd teneinde het scheiden van afval te stimuleren. Ook is het thema in de laatste jaren geen speerpunt van de landelijke overheid geweest. Mede als gevolg hiervan verslapt de bereidheid van inwoners om deel te nemen aan het scheiden van afval. Met deze communicatiestrategie beoogt de gemeente Voorschoten het nut en de noodzaak van afval scheiden structureel op de agenda te zetten en hiermee hogere afvalscheidingspercentages te behalen. Preventie van afval is een item dat ook in de communicatie over afval aandacht zal krijgen.

6.3 Doelstelling communicatie

De uiteindelijke doelstelling van de communicatie is gedragsverandering. Inwoners van Voorschoten moeten in de praktijk hun afval beter gaan scheiden. Er moet minder restafval in de grijze container terecht komen. Om tot die gedragsverandering te komen zal aan een aantal voorwaarden moeten worden voldaan:

Informereren

De inwoner moet weten waarom en hoe. Er zal dus informatie overgebracht moeten worden over:

1. de precieze werking van de manier van afvalverwerking en wat van inwoners verwacht wordt;
2. de achterliggende doelstellingen van de manier van afvalverwerking;
3. de voor- en nadelen van deze manier van afvalverwerking.

Attitude veranderen

Voordat inwoners hun gedrag daadwerkelijk veranderen, moeten ze een positieve attitude tegenover de nieuwe manier van afvalverwerking ontwikkelen; ze moeten er voor zichzelf de zin van zien. De zin ervan speelt zich voor inwoner af op twee terreinen: persoonlijk gewin (lagere kosten op de lange termijn) en maatschappelijke gewin (duurzaamheid/ voldoen aan morele plicht om bij te dragen aan een beter milieu).

Mensen houden over het algemeen niet van veranderen. Er moet rekening gehouden met het feit dat de gemiddelde inwoner in meer of mindere mate weerstand kan hebben tegen de invoering van een nieuwe manier van afval verwerken. Bijvoorbeeld: hij/zij moet een vaste gewoonte loslaten.

Gedrag veranderen

Een verandering van attitude betekent niet automatisch een verandering van gedrag. Om een attitudeverandering om te zetten in gedrag is het nodig dat volstrekt transparant is hoe het nieuwe gedrag moet zijn, dat de drempel om tot dat gedrag over te gaan zeer laag is, dat het aantrekkelijk is om nieuw gedrag te gaan vertonen. Er moet vervolgens een nieuwe routine ontstaan. Als gedrag eenmaal veranderd is, kunnen mensen in een later stadium weer terugvallen in oude gewoonten. Belangrijk is daarom dat er langdurig aandacht wordt besteed aan de versterking van het gewenste gedrag van de inwoner.

6.4 Doelgroepen

De gemeente Voorschoten heeft 10753 huishoudens die afval aanleveren: variërend van een- en tweepersoonshuishoudens tot grote gezinnen. Iedere inwoner levert afval, dus behoort elke Voorschotenaar in principe tot de doelgroep van het afvalbeleid. De doelgroep zou onderverdeeld kunnen worden in:

- mannen, vrouwen, kinderen, pubers, ouderen, alleenstaanden. Zij leveren binnen het huishouden allemaal hun eigen bijdrage aan de afvalstroom en vertonen hun eigen afvalscheidingsgedrag;
- Bedrijven die nu een contract hebben met de gemeente voor hun afvalinzameling;
- De ambtenaren van de Werkorganisatie Duivenvoorde als ambassadeurs voor de gemeente.

6.5 Doelgroepenanalyse

BEINVLOEDERS	BESLISSERS
Platform Duurzaam Voorschoten Waterschap Staatsbosbeheer/ Natuurmonumenten Pers	College Raad Portefeuillehouders
UITVOERDERS	GEBRUIKERS
Team Reiniging van de afdeling OGB Team Inkoop van de afdeling FFJ Medewerkers van het Afvalbrenghstation (Avalex) KCC Handhavers, politie Afvalverwerkende bedrijven	Meerpersoonshuishouden/ eenpersoons hh. Grote gezinnen Hoogbouwbewoners Buitengebied bewoners Bedrijven Omliggende gemeenten Papierinzamelaars Ouderen

6.6 Kernboodschap

Voor de hoofdbewoner van het pand is de kernboodschap: wij zijn allemaal verantwoordelijk voor een beter milieu.

6.7 Sub boodschappen

- Goed scheiden levert minder milieuvervuiling (co2) op.
- De gemeente dient hier het milieu en de inwoners. Verdient er zelf niets aan.

Hoewel de kosten voor afvalstoffenheffingen gemiddeld niet hoger worden, is het op termijn door middel van het chipsysteem wel degelijk mogelijk om consequenties op te hangen aan grootverbruik.

6.8 Uitvoering/ inzet communicatiemiddelen

De uitvoering van de communicatiestrategie vindt plaats in vijf onderdelen:

Deel 1: Participatie

Samen met onze inwoners gaan we kijken wat zij nodig hebben om op een eenvoudige manier beter afval te kunnen scheiden. De gemeente gaat daarom door middel van het houden van een grootschalige enquête onderzoeken bij de doelgroep hoe zij tegen het huidige afvalbeleid aankijken, wat zij van de nieuwe plannen vinden en wat zij nodig hebben om hun afval beter te kunnen scheiden. Uiteraard is uitvoering van specifieke wensen alleen mogelijk mits daar (financiële) middelen voor beschikbaar zijn. Om het responspercentage te verhogen, wordt er een afvalbak met twee componenten verloot onder de respondenten. Er wordt gekeken of een van de Voorschotense ondernemers deze beschikbaar wil stellen in ruil voor naamsbekendheid. Aan de hand van de uitkomsten van de enquête kan worden gekeken of het afvalbeleid van de gemeente voldoet of welke

Deel 2: Informatie

Er worden een aantal communicatiemiddelen ingezet om de doelgroep te informeren over de veranderingen in het afvalbeleid van de gemeente:

- De gemeente gebruikt social media, zoals twitter en facebook, om ook de jongere generatie te informeren en enthousiasmeren over afvalscheiding;
- De gemeente stuurt een persbericht uit rondom de ingangsdatum over het nieuwe afvalbeleidsplan (najaar 2016). In het persbericht wordt verwezen naar de gemeentelijke website voor uitgebreide informatie over de veranderingen. Daarnaast worden volgers via Twitter geattendeerd op deze informatie;
- De gemeente informeert door middel van een huis-aan-huisbrief, per woningtype wat er gaat veranderen op het gebied van afvalscheiding en welk (nieuw) gedrag er van de doelgroep verwacht wordt;

- Er wordt een uitgebreide afvalscheidingswijzer gemaakt, zodat duidelijk is welk soort afval op welke manier wordt ingezameld. Deze informatie wordt verwerkt in een gemeentelijke afval-app samen met de afvalkalender en een mogelijkheid om via de app op een simpele manier grofvuil aan huis op te laten halen. Er wordt gekeken of we hiervoor kunnen aansluiten bij een bestaande gemeentelijke app om zo kosten te besparen. Voor inwoners zonder smartphone wordt de afvalkalender en de afvalscheidingswijzer in gedrukte vorm beschikbaar gesteld (af te halen op het gemeentehuis).

Deel 3: educatie

- Milieu en afvaleducatie op basisscholen. Kinderen zijn belangrijke beïnvloeders in een huishouden. Bovendien is het belangrijk om kinderen van jongs af aan bewust te maken van het scheiden van afval. Er zijn nu landelijke acties op scholen waar gestreefd wordt naar een afvalvrije school. Er kan in Voorschoten onderzocht worden of er scholen zijn die aan zo'n project willen meewerken. Zijn deze acties succesvol dan kan dit een vervolg krijgen op een 100-100-100 challenge actie. Momenteel verzorgt 'Koos de Vuilnisman' daarom een zelf ontwikkeld educatieprogramma aan de bovenbouwleerlingen van de Voorschotense basisscholen. Dit wordt gesubsidieerd door de gemeente, maar de gemeente heeft geen inspraak op de inhoud. In goed overleg met 'Koos de Vuilnisman' moet worden gekeken of het educatieprogramma voldoet aan de doelstelling en het beleid van de gemeente Voorschoten. Zo niet, dan worden er suggesties gedaan voor verandering of gekeken of er een speciale afvalgame kan worden ontwikkeld, afgestemd op de situatie in Voorschoten. De inzamelingsdienst van de gemeente kan ook een rol spelen bij educatie. Medewerkers kunnen vertellen over hun ervaringen met het ophalen van de gescheiden grondstoffen en kunnen dat ondersteunen met een voertuig, een schoonmaakactie of door een thema te organiseren (kerstboominzameling of een gerichte actie op het gebied van GFT). Bijkomend effect is dat de inzamelingsdienst zo ook een 'gezicht' krijgt.

Deel 4: bewustwording

- Afval-thema's. Iedere maand wordt er een afval-thema belicht via de gemeentelijke website en via Twitter. Door de maandthema's breng je afval structureel onder de aandacht. Dit kan op een informerende manier (communicatie van feiten, regelingen, faciliteiten) en door de communicatie te richten op gedragsverandering (inwoners aan het woord, communicatie over handhaven, belonen). Over specifieke acties wordt ook middels een persbericht gecommuniceerd en via de afval-app. Als blijkt dat de inzameling op een bepaald onderdeel goed gaat, kan ook besloten worden om een ander onderdeel dan op de planning te zetten. Deze keuze hangt af van de inzamelresultaten per kwartaal.

- In het kader van de actie om de scheiding van plastic verpakkingsmateriaal te promoten is destijds gebruik gemaakt van de landelijke actie Plastic Heroes. De strijd tegen plastic werd vorm gegeven door een sterke man, gemaakt van hergebruikt plastic. Als de gemeente Voorschoten de bewustwording op het gebied van afvalscheiding wil vergroten, dan is een dergelijke campagne (campagnebeeld en mogelijk een slogan) benodigd. Er is professionele inzet nodig om het daarbij behorende beeld of cartoon te ontwikkelen. Een container-mannetje bijvoorbeeld, dat steeds een andere invulling kan krijgen. Alle communicatie uitingen over afval worden dan vormgegeven in de zogenaamde campagnestijl. Dit vergroot de attentiewaarde van een uiting en zorgt ook voor een betere herkenbaarheid. Uiteindelijk moet dit leiden tot betere bewustwording.

Deel 5: gedragsverandering

- Een nieuwe manier van afval inzamelen vraagt gedragsverandering van de inwoners. Hierbij is het noodzakelijk om de boodschap keer op keer te herhalen en als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven. Het principe van 'goed voorbeeld doet goed volgen gaat' gaat hierbij zeker op. De gemeente Voorschoten gaat daarom zelf het goede voorbeeld geven door afval dat vrijkomt bij eigen werkzaamheden goed gescheiden te houden en duurzaam te benutten. Dat geldt zowel voor afval dat vrijkomt in de gemeentelijke gebouwen als voor afval dat in de buitenruimte wordt opgehaald.
- Goed gedrag belonen en sancties voor slecht gedrag. Het is belangrijk om mensen die het gewenste gedrag vertonen regelmatig worden beloond. Dat kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van het chipsysteem in de minicontainers en de inwoner die zijn afval het beste scheidt in het zonnetje te zetten. Ook de 'gouden afval tip' of eventuele buurtinitiatieven moeten daar waar mogelijk worden beloond. Hiervoor dient jaarlijks een klein budget voor te worden vrijgemaakt. Aan de andere kant moet er streng gehandhaafd worden als inwoners zich niet houden aan de afspraken voor wat betreft het aanbieden van afval (illegaal dumpen, afval in de verkeerde container, vervuiling etc.). Daarmee laat de gemeente zien dit onderwerp zeer serieus te nemen.

6.9 Sociale activering

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor en hebben direct belang gekregen om de inwoners te activeren die buiten de reguliere arbeidsmarkt staan. De Participatiewet en het gesloten sociaal akkoord bieden daarvoor de kaders. Vanuit deze kaders moeten de kansen voor activering in het veld van recycling en de ontwikkeling van de gedeelde leefomgeving verder ontwikkeld worden. De gemeente Voorschoten zoekt momenteel uit in welke mate zij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kan inzetten bij het behalen van de afvalscheidingsdoelstelling. Door middel van huisbezoeken (op verzoek van de bewoner), kunnen zij tips en adviezen geven over het nog beter scheiden van afval. Ook kunnen zij een rol spelen in het ophalen van het gescheiden afval. Uit de enquêteresultaten moet mede blijken waar behoefte aan is.

6.10 Geschatte kosten communicatie

Verspreiden enquêtes en verwerking door een gespecialiseerd bureau:	€ 15.000
Ontwikkelen afvalgame o.a. voor basisschoolleerlingen	€ 2.500
Kosten inzet 'Koos de Vuilnisman	€ 4.000
Kosten ontwikkelen afval-app (eenmalig)	€ 20.000
Kosten jaarlijkse aanpassing kalender in de app (per jaar)	€ 1.000
Kosten ontwikkelen PDF-versie afvalwijzer (infografic) en afvalkalender (eenmalig)	€ 5.000
Kosten voor jaarlijkse aanpassing (per jaar)	€ 500
Kosten ontwikkelen afvalcampagne (beeld en slogan) en bijbehorende materialen (eenmalig)	€ 35.000
Jaarlijkse kosten voor het aanpassen en drukken materialen (per jaar)	€ 2.000
Structureel budget voor beloning voorbeeldgedrag afvalscheiding en mogelijke buurtinitiatieven	€ 3.000
Inzet communicatieadviseur 4 uur per week (4x 52x € 70,- p/u) (per jaar)	€ 14.560
Totaal kosten 1 ^e jaar	€ 96.060
Totaal kosten volgende jaren	€ 25.060

De geschatte kosten, afgerond op €100.000-, zullen in 2017 en deel 2018 worden uitgegeven in een verhouding van 80/20. De structurele kosten voor de communicatie zullen de komende jaren ongeveer € 25.000,- bedragen.

7 De zwerfafval en afvalcoach

7.1 Inleiding

De raad van Voorschoten heeft de wens geuit dat er een zwerf(afval)coach wordt aangesteld. De zwerfafvalcoach komt voort uit het zwerfafval programma van Nederland Schoon. De afvalcoach is een instrument dat steeds meer gemeenten inzetten om haar inwoners te helpen bij de veranderingen in de wijze van inzameling. De afvalcoach heeft ook een communicatieve functie als kennisbank, maar kan ook ongewenst gedrag signaleren en daar op een positieve manier op bijsturen.

7.2 de zwerfafvalvergoeding

Om extra aanpak van zwerfafval te bevorderen wordt vanaf 2013 tot en met 2022 door het bedrijfsleven 20 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld. Dit resulteert in € 1,18 per inwoner/jaar. Na een voorzichtige start is het overgrote deel van de Nederlandse gemeenten er vol enthousiasme en met groot succes mee aan de slag gegaan. Ook Voorschoten heeft zich aangemeld om met zwerfafval aan de slag te gaan. Met de zwerfafvalvergoeding kan Voorschoten haar zwerfafvalaanpak verbeteren en versterken. De vergoeding biedt ruimte voor andere werkwijzen en het nemen van extra maatregelen voor een schonere openbare ruimte." Voor de zwerfafvalvergoeding moet er sprake zijn van extra inspanningen voor de preventie en de aanpak van zwerfafval. Ervaringen uit het land wijzen uit dat er al verschuivingen zichtbaar worden. Zo ontstaat bij veel gemeenten een meer structurele zwerfafvalaanpak, is er meer inbreng van inwoners en bedrijven, worden scholen, verenigingen, winkeliers etc. betrokken bij de aanpak en draagt het bij aan meer sociale veiligheid door schone omgeving.

7.3 De afvalcoach

Op de dagen dat het huishoudelijk afval wordt ingezameld, kunnen inwoners de afvalcoaches van de gemeente tegenkomen. Ze zijn in de wijken aanwezig om met de inwoners in gesprek te gaan over afval scheiden. Ook beantwoorden de afvalcoaches vragen en laten ze zien welk afval in welke bak hoort en geven ze handige tips. Op kaarten die ze aan de afvalbakken hangen, geven ze aan of het afval goed is gescheiden of dat het misschien beter kan. Uit pilots bij andere gemeenten is gebleken dat door veelvuldige aanwezigheid van de afvalcoaches de dumpingen en bijplaatsingen bij een aantal hot spots nagenoeg verdwenen.

7.4 Combinatie zwerfafval coach

De gemeente onderzoekt of het mogelijk is om de taken van de zwerfafvalcoach en de afvalcoach te integreren in één functie. Voorwaarde is dat de subsidie zwerfafvalvergoeding van uit het Afvalfonds wordt uitgekeerd voor dit doel. Bij een structurele inzet van de afvalcoach mogen de kosten voor de personele inzet niet meer verhaald worden uit dit fonds.

Concreet kunnen de taken van een zwerfafvalcoach zijn:

- Gaat in gesprek met de inwoners hoe zwerfafval voorkomen kan worden en koppelt dit terug aan de gemeente;
- Geeft voorlichting op diverse locaties in Voorschoten bij scholen, bewonersverenigingen (VVE), evenementen, etc.;
- Spoort zwerfafval en gedumpt afval op;
- Legt contacten met winkeliers over het voorkomen van zwerfafval, zoals kassabonnen en verpakkingsmateriaal;
- Ruimt in samenspraak met de uitvoering zwerfafval op en zorgt voor schone omgeving;
- Speelt in op de bewustwording van de inwoners door het goede voorbeeld te geven;
- Schoonmaakacties houden in de wijk of bij scholen.

De zwerfafvalcoaches moeten goed te herkennen zijn aan hun gele jasjes met daarop de tekst "Zwerfafvalcoach Voorschoten". Ze zijn te bereiken via afvalcoach@wodv.nl of via het klantcontactcentrum van de gemeente.

Via de digitale informatieborden, die aan beide zijden van de entree van Voorschoten staan, zullen de inwoners 2 keer per jaar gewezen worden op het bestaan van de afvalcoach. Verder zal via internet, billboards, huis-aan-huisfolders en lokale media bekendheid worden gegeven aan het bestaan van de afvalcoach.

Vanaf september 2016 houdt de afvalcoach inloopspreekuren op het gemeentehuis. Data en tijdstippen hiervoor worden bekend gemaakt op de website van de gemeente en in het Groot Voorschoten.

7.5 Opleiding tot zwerfafvalcoach

De zwerfafvalcoaches worden geselecteerd uit een groep mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Vervolgens wordt met Werk en Inkomen voor elke individuele afvalcoach bekeken welk opleidingstraject het beste bij hem/haar past. Door Sita worden begeleiding en trainingstrajecten verzorgd. De jaarlijkse vergoeding voor extra aanpak van zwerfafval vanuit het Afvalfonds is ook inzetbaar voor een aandeel in de opleidingskosten.

Er is een duidelijke taakscheiding in opleiding tussen Werk en Inkomen en de WODV. Werk en Inkomen traint de beoogde afvalcoach op communicatieve skills. De WODV laat aansluitend de afvalcoach twee maanden intern meelopen om in de eerste plaats de medewerkers van onder andere Inzameling & Reiniging en Toezicht & Handhaving te leren kennen. De afvalcoaches lopen mee in de wijk met onze handhavers en toezichthouders, rijden mee tijdens het inzamelen van afval en bezoeken met reiniging een aantal hotspots waar bij plaatsingen veel voorkomen. Na deze inwerkperiode draaien ze zelfstandig diensten en functioneren de zwerfafvalcoaches als een volwaardig buitenloket. De coaches zijn daarmee een heel benaderbaar aanspreekpunt voor de bewoners.

7.4 Geschatte kosten zwerfafval en afvalcoach

Personele inzet, 1 fte	€ 40.000
Opleiding tot afvalcoach	€ 2.000,-
Eénmalige subsidie uit zwerfafvalvergoeding	€ 8500 (2016)
Totaal kosten 1 ^e jaar	€ 33.500,-
Totaal jaarlijkse kosten volgende jaren	€ 42.000,-

8 Toezicht en handhaving

8.1 De wortel of de stok?

In hoofdstuk 6 is uitgebreid stilgestaan bij communicatie. Door communicatie bereiken dat inwoners het gewenste gedrag vertonen heeft altijd de voorkeur. Maar wat als een inwoner zich niet aan de regels houdt? Voeren we een lik op stuk beleid of proberen we eerst te achterhalen waarom de inwoner niet het gewenste gedrag vertoont? In dit hoofdstuk wordt het voorkeursbeleid uiteengezet op welke wijze Voorschoten dan wilt handhaven.

8.2 Vormen van overtredingen

Er zijn verscheidene vormen van overtredingen waarmee een toezichthouder wordt geconfronteerd. In willekeurige volgorde zijn deze:

- (grof) huishoudelijk afval op/naast verzamelcontainer plaatsen;
- huishoudelijk afval op/naast minicontainer plaatsen;
- vervuiling in GFT;
- huishoudelijk afval niet gescheiden aanbieden;
- huishoudelijk afval op andere dan de vastgestelde dagen/tijden aanbieden;
- bedrijfsafval aanbieden aan de gemeente;
- zonder vergunning inzamelen van huishoudelijk afval.

Het dumpen van afval zit in de top 3 van klachten in Voorschoten. In de huidige praktijk heeft toezicht en handhaving op afvaldumpingen of verkeerd aanbodgedrag geen prioriteit. Dat willen we veranderen. Verkeerd gedrag zo blijkt uit de praktijk zet aan tot kopiërend gedrag.

8.3 Sturingsmogelijkheden om de inwoner het afval juist te scheiden

Door te sturen willen we op een bepaalde wijze de inwoner die niet het gewenste gedrag vertoont corrigeren. In de praktijk noemen we dat handhaven en het gaat dan om het kennen en het beheersen van risico's en het doen naleven van beleid en regels. Dat kan goedschiks (de wortel) via preventie en voorlichting. Het kan ook kwaadschiks (de stok) via bestuursrecht en strafrecht. Handhaving heeft over het algemeen een minder goed imago, maar is toch vaak nodig om de gestelde beleidsdoelen op een verantwoorde manier te kunnen realiseren. Het sturen is een hulpmiddel. Als blijkt dat het naleefgedrag niet de maatschappelijke norm is, moet de conclusie getrokken worden dat er iets niet klopt in beleid en regelgeving. In de praktijk is bijna altijd een mix van instrumenten nodig om mensen tot duurzaam gedrag te bewegen. Daarbij is samenwerking nodig en delen van kennis tussen beleidsmakers en uitvoerders, communicatiemedewerkers en toezicht en handhavers.

8.3.1 De wortel: Preventie en voorlichting

Bij de wortelaanpak kiezen we voor een positieve insteek. Die positieve insteek vergroot de kans dat niet alleen het gedrag verandert, maar ook de onderliggende houding waardoor het nieuwe gedrag ook blijft voortbestaan.

De voorstellen in de hoofdstukken 6 en 7 van dit plan richten zich nadrukkelijk op de wortel.

8.3.2 De stok: Afdwingen van het gewenste gedrag

Voor sommige inwoners is het gewenste gedrag niet aantrekkelijk. Allerlei motieven kunnen daar aan ten grondslag liggen. De positieve insteek heeft niet geholpen. Als deze onwillige inwoner weet dat de gemeente geen andere middelen tot haar beschikking heeft zal ze wellicht vasthouden aan haar attitude. De wetenschap dat er een stok is en er wordt mee bedreigd kan dan het laatste zetje geven in een positieve richting. De stok hoeft niet gebruikt te worden, de dreiging was voldoende. Bij de stok ligt dus het accent op de systematische niet-nalevers en om incidenten meer ad-hoc te corrigeren. De focus ligt hier op de 'rotte appels', op informatiegestuurd handhaven en meer gebruikmaken van meldingen van inwoners.

8.3.3 Bij de stok heeft civielrechtelijke handhaving de voorkeur boven strafrechtelijk

Bij civielrechtelijke handhaving is er nog ruimte voor dialoog tussen gemeente en overtreder. Uiteindelijk wordt beoogt dat de overtreder door 'zachte dwang' in de toekomst wel het gewenste gedrag gaat vertonen. Niet alleen omdat het moet, maar ook omdat hij ook zelf inziet dat de

gemaakte regels in ieders belang zijn. Bij civielrechtelijke handhaving zal de toezichthouder proberen de herkomst van het afval te achterhalen. Op een speciale wagen wordt het (een deel) afval dat op of naast de (mini)containers ligt gecontroleerd op adreslabels e.d. De toezichthouder kan dan afhankelijk van het soort gedumpt afval en de locatie besluiten of een dwangsom of bestuursdwang het beste kan worden toegepast. Strafrechtelijke handhaving is veelal een moeilijke weg met betrekking tot bewijslast en vaak kan er niet geëffectueerd worden.

8.3 Sanctiestrategie

De essentie bij handhaving op afvalovertredingen is dat het afval zo snel mogelijk wordt opgeruimd en dat de vervuiler betaalt voor het opruimen. Dit betekent onder andere dat van toezichthouders die afval aantreffen verwacht wordt dat zij – voor zover mogelijk – na constatering van een overtreding omwille van de snelheid zelf het afval afvoeren. De extra inzamel- en verwijderingskosten komen voor rekening van de overtreder. Handhaving is een proces waarin handelingen worden verricht leidend tot naleving van de gestelde rechtsregel. Deze handelingen van gemeentewege zullen in beginsel in alle gevallen zorgvuldigheid, gelijkheid en uniformiteit moeten vertonen. Uit de jurisprudentie blijkt dat een vastgestelde sanctiestrategie een geaccepteerd middel daartoe is. Voorschoten zal daarom in het najaar van 2016 een sanctiestrategie opstellen en een uitwerkingsplan voor de backoffice om civielrechtelijke handhaving mogelijk te maken.

De volgende middelen kunnen bij huishoudelijk afval gerelateerde overtredingen worden ingezet:

1 Overhandigen gestandaardiseerde waarschuwingsbrief of -kaart

De waarschuwingsbrief of -kaart is een schriftelijke mededeling gericht aan 'de bewoners van dit perceel'. De brief is bedoeld om de overtreder te attenderen op de gemaakte overtreding en te verzoeken zich in de toekomst aan de regels te houden. Het betreft een mededeling en geen besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht.

2 Opleggen handhavingsmaatregel in de vorm van het toepassen van spoedeisende bestuursdwang

Spoedeisende bestuursdwang houdt in dat geconstateerde overtredingen direct worden weggenomen. Er wordt in de beschikking geen begunstigingstermijn opgenomen omdat de spoedeisendheid zich hiertegen verzet. Inwoners die in overtreding zijn krijgen een brief met een rekening toegestuurd, waarin de kosten voor het ongedaan maken van de overtreding worden verhaald op de overtreder. Deze brief is een beschikking en staat zodoende open voor bezwaar.

3 Strafrechtelijke handhaving

Als gekozen wordt voor handhaving via het Strafrecht, dan wordt een geconstateerde overtreding voorgelegd aan het Openbaar Ministerie (OM). Het OM bepaalt vervolgens of er al dan niet wordt vervolgd. Elke gemeenteambtenaar kan een overtreding constateren. Alleen een opsporingsambtenaar kan een proces-verbaal opmaken. Dit proces-verbaal moet vervolgens worden ingeleverd bij het OM.

2 en 3 kunnen zelfs gecombineerd ingezet worden bij zware overtredingen.

8.5 Aanstellen van een BOA specifiek voor afvalhandhaving

Om de doelstellingen van het beleid te kunnen realiseren is naast goede voorzieningen en effectieve communicatie ook consequentie toezicht en handhaving nodig. De schaalgrootte van Voorschoten en het aantal inwoners rechtvaardigt een half fte voor een BOA. Deze BOA komt dan onder verantwoordelijkheid van de afdeling PU te vallen. De verwachting is dat deze BOA zich voor een deel kan terugverdienen door de inkomsten uit de afvalhandhaving.

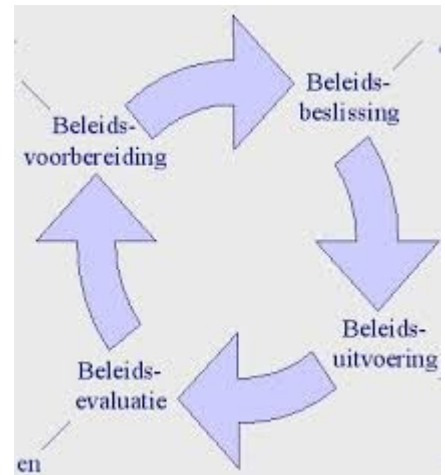
8.6 Geschatte kosten BOA specifiek voor afvalhandhaving

Personele inzet, halve fte	€ 20.000
Opleiding BOA m.b.t. afvalhandhaving	€ 5.000
Totaal kosten 1 ^e jaar	€ 25.000
Totaal jaarlijkse kosten volgende jaren	€ 20.000

9 Monitoring en evaluatie

9.1 Waarom monitoring en evaluatie?

Bij het uitvoeren van beleid gaat het er om of de maatregelen tot het gewenste resultaat hebben geleid en hoe dit zich verhoudt tot de werkelijk kosten en gerealiseerde opbrengsten. Tevens wordt inzichtelijk gemaakt of de beoogde resultaten zijn bereikt. De uitvoering van het afvalbeleidsplan is niet statisch en door ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente en resultaten van proeven in de gemeenten zullen maatregelen aangepast en bijgesteld worden.

9.2 Hoe meten we het effect van de maatregelen?

Om het effect van de maatregelen goed te monitoren zal het volgende pakket uitgerold worden:

- Jaarlijks analyseren inzamelresultaten;
- Jaarlijks uitvoeren sorteeraanlyse;
- Deelname aan de landelijke benchmark huishoudelijk afval;
- Tevredenheidsonderzoek m.b.t. service en comfort rondom de inzameling en scheiding van het afval.

Monitoring door middel van afvalsorteeranalyse laat ook zien hoeveel potentieel er nog bestaat om méér grondstoffen uit de grijze container gescheiden in te zamelen. Daarnaast maakt monitoring verschillen tussen wijken en bebouwing inzichtelijk.

Monitoring brengt ook het scheidingsgedrag van de inwoners in beeld en de mate waarin inwoners nog aangehaakt zijn op de uitvoering van het beleid en wat de effecten zijn van een actieve communicatie op het scheidingsgedrag.

9.3 kosten van monitoring en evaluatie

Totaal kosten 1 ^e jaar	€ 35.000,-
Totaal jaarlijkse kosten volgende jaren	€ 35.000,-

10 Financiering van de ambities in dit afvalbeleidsplan

10.1 Investeringslasten

De 'oude' ambitie (zie hoofdstuk 2, Terugblik op de beleidsperiode 2010-2014, ambitie 3), te weten de transitie van boven- naar ondergrondse verzamelcontainers blijft bestaan en zal in de komende jaren alsnog uitgerold worden. In tabel 2 zijn de totale investeringskosten weergegeven. Worden deze investeringen vertaald naar jaarlijkse exploitatiekosten dan zijn in tabel 3 onder kopje "kapitaallasten nieuwe investeringen" de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen terug te vinden.

Voorgesteld wordt om nieuwe kredieten in te stellen ter waarde van € 1.232.180.

Tabel 2: Overzicht benodigde investeringen in containers en aanschafkosten

Type container	Aantal	Aanschaf-prijs per stuk	totaal	2017	2018	2019
Minicontainer	14.392	€ 40	575.680		288.000	287.680
GFT zuil	85	€ 1.500	127.500	60.000	67.500	
Ondergrondse container kaal	26	€ 6.500	169.000		169.000	
Ondergrondse container elektronica	48	€ 7.500	360.000	225.000	135.000	
			1.232.180	285.000	659.500	287.680

Duurzaamheid is een aspect dat bij de aanschaf van de verschillende soorten containers nadrukkelijk meegenomen wordt. Naast een lange levensduur en mogelijkheid tot demonteren ten behoeve van reparatie, vervanging of uitwisseling van onderdelen en het ook van belang dat na vervallen van de gebruiksfunctie de grondstoffen uit de containers hergebruikt kunnen worden.

10.2 Exploitatielasten

Exploitatiekosten zijn kosten die voortkomen uit het bezit en in gebruik hebben van middelen ten behoeve van een efficiënte en effectieve inzameling van fijn huishoudelijk afval. Hieronder vallen bijvoorbeeld kosten voor inzameling- en verwerking, afschrijvingen, belastingen, verzekeringskosten, onderhouds- en beheerkosten, etc. In onderstaand overzicht zijn de exploitatielasten voor de periode 2016-2020 weergegeven:

Tabel 3: Exploitatielasten over de periode 2016-2020

	Begroting 2016		Prognosecijfers 2017-2020			
	B2016 P	B2016 na VJN	2017	2018	2019	B2020
Kosten afvalverwerking en inzameling *)	1.142.140	690.236	671.030	660.871	650.713	640.554
Overige kosten	159.745	159.745	159.745	159.745	159.745	159.745
Kapitaallasten	126.587	126.587	162.944	161.845	158.085	158.085
Vergoedingen *)	263.213-	217.589-	142.784-	149.026-	156.192-	163.324-
Dotatie voorziening		447.000				
Vrijval voorziening		34.160-				
Uren	1.325.543	1.325.543	1.306.043	1.306.043	1.306.043	1.306.043
Doorbelasting tractie	408.091	408.091	408.091	408.091	408.091	408.091
Totaal huidig product afval	2.898.893	2.905.453	2.565.069	2.547.569	2.526.485	2.509.194
Lasten afvalbeleidsplan nieuw:						
Vrijval oude kapitaallasten			89.364-	87.196-	85.029-	89.681-
Kapitaallasten nieuwe investering				21.850	72.222	90.716
Inhuur afvalcoach			42.000	40.000	40.000	40.000
Medewerker handhaving en toezicht			25.000	20.000	20.000	20.000
monitoring en evaluatie hardware en software			35.000	35.000	35.000	35.000
Communicatie			80.000	45.000	25.000	25.000
Projectkosten (plaatsing, onderzoek grond, bewonerbijeenkomsten)			75.000			
Lasten afvalbeleidsplan nieuw			167.636	74.654	107.193	121.035
Totaal product afval - afvalbeleidsplan nieuw	2.898.893	2.905.453	2.732.704	2.622.223	2.633.678	2.630.230

*) In bovenstaand tabel is in de linker kolom de primaire begroting te zien (B2016P).

In de voorjaarsnota 2016 (kolom B2016 na VJN) is het volgende verwerkt:

- het aanbestedingsvoordeel afval (€ 447.000);
- Het stoppen met bedrijfsafval vanaf 1 augustus 2016 wat tot lagere kosten /vergoedingen (€34.160).

Bij vrijval oude kapitaallasten: het voorgaande afvalbeleidsplan komt uit het jaar 2010. Voor de realisatie van de ambitie om de bovengrondse verzamelcontainers te vervangen voor ondergrondse verzamelcontainers, heeft de raad € 384.000 ter beschikking gesteld (zie onderstaande tabel). In de periode 2010-2016 zijn slechts 6 van de 54 ondergrondse verzamelcontainers geplaatst. Daardoor staat er nog een groot restbedrag van € 326.064 op de begroting 2016. Deze huidige budgetten worden in de jaarrekening 2016 afgesloten wat betekent dat de kapitaallasten (€ 326.064) vrijvallen.

Bij vergoedingen: naast de lasten zijn in het jaar 2016 ook de baten voor het product bedrijfsafval geraamd. Zie kolommen B2016 P (€ 109.500 m.b.t. bedrijfsafval) en B2016 na VJN (€ 63.876 m.b.t. bedrijfsafval). Vanaf 2017 wordt gestopt met het bedrijfsafval.

Voor wat betreft de uren moet worden opgemerkt dat de personeelslasten (uren) nu nog conform de 'oude' wijze van begroten zijn. Afhankelijk van de nieuwe berekening van de overhead en de door te berekenen aantallen uren kunnen budgettaire effecten ontstaan. Hierover wordt de raad in de begroting 2017 geïnformeerd.

De projectkosten (plaatsing, onderzoek grond, bewonersbijeenkomsten) hebben betrekking op het voorbereidende werk om te komen tot plaatsing van de ondergrondse verzamelcontainers.

De uitbreiding in fte voor de afvalcoach en de medewerkers toezicht en handhaving heeft tot gevolg dat de begroting van de WODV moet worden gewijzigd.

10.4 De afvalstoffenheffing

Met de afvalstoffenheffing worden alle kosten verhaald die samenhangen met het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen. Dit zijn alle afvalstoffen die afkomstig zijn uit een particuliere huishouding. Hierbij is niet van belang op welke wijze deze afvalstoffen worden ingezameld. Men kan hierbij denken aan de gescheiden inzameling van onder meer glas, papier, plastic en drinkkartons, maar ook aan klein chemisch afval en grof vuil. De met deze (gescheiden) inzameling van huishoudelijke afvalstoffen samenhangende kosten worden begrepen in de totale kosten van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. Hetzelfde geldt overigens met betrekking tot de kosten van inzameling van grof huisvuil dat over het algemeen ook afzonderlijk wordt ingezameld.

Een deel van de kosten heeft direct betrekking op de aangeboden hoeveelheid huisvuil. Daalt de aangeboden hoeveelheid afvalstoffen, dan zullen ook de daarmee samenhangende kosten dalen. Voor een groot deel van de kosten geldt echter dat deze niet toe- of afnemen als de hoeveelheid aangeboden afvalstoffen toe- of afneemt. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan de kosten voor het ophalen van het huisvuil. Of er nu veel of weinig huisvuil wordt aangeboden; de vuilniswagen moet toch de route afleggen om de containers te legen.

De afvalstoffenheffing kan op dit moment nog niet definitief berekend worden omdat de toerekening van uren en overhead nog niet bekend is. Deze kunnen pas in de begroting vastgesteld worden.

Het product afval valt binnen een gesloten circuit. De toerekenbare lasten worden gedekt door de afvalstoffenheffing. Deze lasten bestaan uit leveringen van derden. Daarnaast worden de btw op leveringen derden, perceptiekosten (kosten heffing en invordering BSGR), kwijtschelding, 25 % van de straatreinigingskosten en een deel van de overhead (m.i.v. 2017) toegerekend.

Afhankelijk van het structurele lastenniveau en de hoogte van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing ultimo 2016 kan eventueel een bedrag uit deze egalisatievoorziening worden aangewend worden om de tarieven te verlagen. De voor 2017 voorgestelde tarieven worden opgenomen in de begroting 2017.

10.5.1 Tariefdifferentiatie

Voor het omslaan van de kosten van het inzamelen en verwerken van afvalstoffen worden zoveel mogelijk objectieve maatstaven gehanteerd zoals gezinssamenstelling. Eén van de achterliggende gedachten daarbij is dat recht gedaan wordt aan het principe de vervuiler betaalt. De gemeente Voorschoten maakt voor de afvalstoffenheffing onderscheid tussen één- en meerpersoonshuishoudens en houdt daarnaast nog rekening met het soort woning (etagewoning, bejaardenwoning en overige woningen). Er is dus al sprake van een redelijke mate van tariefdifferentie. Deze vorm van tariefdifferentiatie beoogt geen gedragsbeïnvloeding maar enkel een rechtvaardige verdeling van de kosten over de burgers. Dat daarbij de situatie kan ontstaan dat huishoudens die weinig afvalstoffen aanbieden evenveel betalen als (vergelijkbare) huishoudens die veel afvalstoffen aanbieden is daarbij onvermijdelijk. Het is helaas niet mogelijk om voor elke situatie maatwerk te bieden.

Er zijn tal van andere mogelijke vormen van tariefdifferentie, elk met hun eigen voor- en nadelen. Bij een eventuele keuze voor een verdergaande vorm van tariefdifferentiatie die daarbij ook mogelijk gedragsbeïnvloeding tot doel heeft moet ook aandacht worden besteed aan het rendement van tariefdifferentiatie boven de vrijwillige bereidheid van burgers om milieubewust met het aanbieden van afval om te gaan. Daarbij geldt dat tariefdifferentiatie in principe alleen acceptabel is indien het zonder onaanvaardbaar grote inspanningen kan worden uitgevoerd.

10.5.2 Verordening afvalstoffenheffing

De tarieven (en tariefstructuur) voor de afvalstoffenheffing worden jaarlijks door de gemeenteraad vastgesteld door middel van de verordening Afvalstoffenheffing. Gelet op de inhoud van het afvalbeleidsplan wordt de huidige tariefstructuur, die al een relatief grote mate van differentiatie kent, gehandhaafd. Als evaluatie van het afvalbeleidsplan in 2018 daar aanleiding toe geeft kan overwogen worden de heffingssystematiek aan te passen. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met de praktische uitvoerbaarheid van de heffing.